

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

V Bratislave, 9. 10. 2018

Správa z mimoriadnej kontroly čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú alebo podávajú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi

V nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami poskytujúcimi stravovacie služby a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon 152/1995 Z. z.“) vo veci výkonu úradnej kontroly nad bezpečnosťou potravín a nápojov, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ“) o vykonanie mimoriadnej kontroly čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú alebo podávajú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi, ktorá sa uskutočnila v termíne od 27. 8. do 21. 9. 2018.

Cieľom bola kontrola hygienických požiadaviek zariadení pre osobnú hygienu stravíkov podľa § 6 vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania (ďalej len „vyhláška MZ SR č. 533/2007 Z. z.“) a podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a kontrola dodržiavania požiadaviek na pokrmy rýchleho občerstvenia podľa zákona č. 152/1995 Z. z..

Pri kontrole sa odborní pracovníci RÚVZ zamerali na nasledovné:

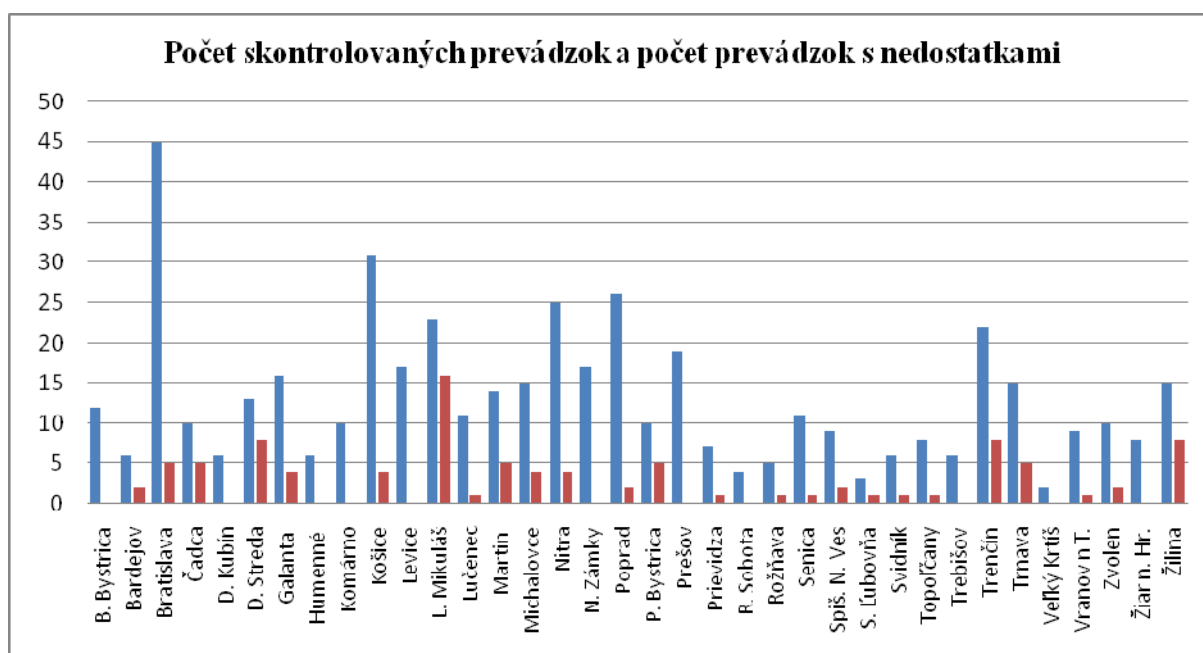
- predloženie rozhodnutia RÚVZ na prevádzkovanie kontrolovaného zariadenia,
- v súlade s § 6 ods. 5, 6, 7 vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z., preverenie:
 - či sú vyčlenené pre stravíkov samostatné zariadenia na osobnú hygienu (záchody) oddelené pre mužov a pre ženy,
 - či je zabezpečené, aby zariadenie na osobnú hygienu nemalo priamy vchod z prevádzky zariadenia spoločného stravovania (vybavenie predsieňou),
 - či je zabezpečené dostatočné osvetlenie a osobitné vetranie,
 - či sú zariadenia na osobnú hygienu vybavené toaletným papierom,

- či v predsienei zariadenia na osobnú hygienu je zabezpečené:
 - umývadlo s prívodom tečúcej teplej vody s teplotou najmenej 45°C a prívodom studenej pitnej vody,
 - mydlo,
 - zariadenie na osušovanie rúk alebo hygienický prostriedok na utretie rúk, ak je utretie rúk zabezpečené papierovými utierkami, musí byť k dispozícii aj nádoba na použité papierové utierky.
- preverenie, či sú zariadenia na osobnú hygienu funkčné a či sú udržiavané v dobrom technickom stave a čistote podľa § 2 ods. 1 a 2 písm. a) vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z.,
- preverenie, či všetci zamestnanci sú odborne a zdravotne spôsobilí pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami,
- iné zistené nedostatky (napr. predaj pokrmov rýchleho občerstvenia - bagety, obložené pečárske výrobky a pod. po dátume spotreby, resp. dátume min. trvanlivosti, porušenie chladiaceho reťazca).

Zhrnutie

V rámci mimoriadnej kontroly čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi, bolo spolu v Slovenskej republike v termíne od 27. 8. do 21. 9. 2018 **skontrolovaných 474** čerpacích staníc. Najviac prevádzok bolo skontrolovaných v územnom obvode RÚVZ hl. mesta Bratislava so sídlom v Bratislave (45 prevádzok), RÚVZ so sídlom v Košiciach (31 prevádzok), RÚVZ so sídlom v Poprade (26 prevádzok) a v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Nitre (25 prevádzok). Spolu bolo najviac prevádzok čerpacích staníc skontrolovaných v Nitrianskom kraji (77 prevádzok), v Prešovskom kraji (75 prevádzok), v Žilinskom kraji (68 prevádzok) a v Košickom kraji (66 prevádzok).

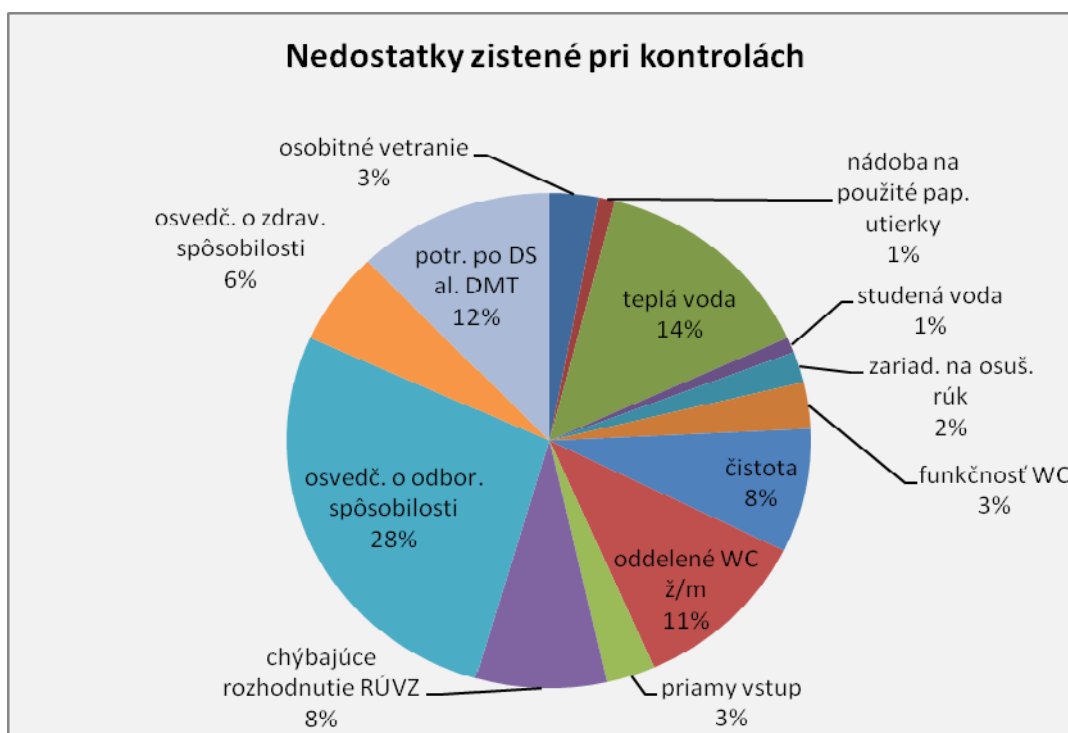
Graf č. 1

Z celkovo skontrolovaných prevádzok čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi sa zistili **nedostatky v 97 prevádzkach**, čo predstavuje 20,5 %. Porovnaním krajov sa **najviac prevádzok so zistenými nedostatkami** nachádzalo v Žilinskom kraji (34 prevádzok), v Trnavskom kraji (18 prevádzok) a v Trenčianskom kraji (14 prevádzok). Celkovo najviac prevádzok so zistenými nedostatkami sa nachádzalo v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši – 16 prevádzok (čo predstavuje až 70 % zo skontrolovaných prevádzok). Nedostatky – porušenia požiadaviek platných právnych predpisov sa zistili pri kontrolách v prevádzkach čerpacích staníc nachádzajúcich sa v územnej pôsobnosti 25 RÚVZ v SR.

Najčastejšie zisteným nedostatkom pri kontrolách bolo nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami (v 27 prevádzkach), nezabezpečenie tečúcej teplej vody s teplotou najmenej 45°C v predsieni zariadenia na osobnú hygienu (v 14 prevádzkach), predaj rôznych pokrmov a potravín po dátume spotreby, resp. dátume min. trvanlivosti (v 12 prevádzkach), nezabezpečenie oddelených záchodov pre mužov a pre ženy (v 11 prevádzkach) a na 8 čerpacích staniaciach nebola zabezpečená čistota zariadení pre osobnú hygienu stravníkov na požadovanej úrovni.

Graf č. 2

RÚVZ hl. mesta Bratislava so sídlom v Bratislave skontroloval celkovo 45 čerpacích staníc, pričom nedostatky zistil v 5 prevádzkach. V prípade 2 čerpacích staníc bolo zistené nezabezpečenie teplej tečúcej vody v celom objekte, uložené boli opatrenia na odstránenie nedostatkov podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. Na 1 čerpacej stanici boli zistené potraviny do dátume spotreby, lahôdkárske výrobky uložené v chladiacej vitríne bez chladienia a nezabezpečená teplá tečúca voda vo WC ženy. Na 2 čerpacích staniaciach bola zistená nevyhovujúca prevádzková hygiena.

Na čerpacej stanici v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši boli zistené svojvoľné zmeny v dispozičnom riešení - zrušené WC muži, k dispozícii je 1 WC pre

ženy, mužov a imobilných. Zistený nedostatok je momentálne v riešení. Nezabezpečenie predsiene zariadenia na osobnú hygienu pred vstupom zo zariadenia spoločného stravovania bolo zistené na čerpacej stanici v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Humennom. V predmetnej prevádzke po rekonštrukcii došlo k zmene - predsieň do zariadení spoločného stravovania nebola úplne stavebne oddelená od miestnosti, kde sa podávali hotové pokrmy. Uvedené bolo riešené len drevenou stenou nedosahujúcou strop a textilným závesom. V danom prípade bude začaté správne konanie vo veci vydania pokynu.

V územnom obvode RÚVZ so sídlom v Topolčanoch boli nedostatky zistené v 1 zariadení čerpacej stanice, v ktorom nebolo doložené rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky. Prevádzkované bolo iba 1 WC pre zákazníkov a v čase kontroly netiekla tečúca teplá voda, toaleta nebola vybavená zariadením na osušenie rúk ani papierovými utierkami, toaleta pre zákazníkov bola neudržiavaná, znečistená (steny, podlaha, umývadlo i batéria). V územnom obvode RÚVZ so sídlom v Nitre boli nedostatky zistené na 2 čerpacích staniach. V 1 prevádzke bolo pre zákazníkov len jedno spoločné WC a v 1 prevádzke WC pre ženy a imobilných bolo s priamym vstupom z odbytovej časti. Oddelenie vstupu do WC pre imobilných od odbytového priestoru a vytvorenie ďalšieho WC v prevádzke s jedným WC bolo prejednané s prevádzkovateľmi zariadení, ktorí sa zaviazali zistené nedostatky v stanovených termínoch odstrániť a priestory stavebne upraviť.

V 5 prevádzkach čerpacích staníc v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Leviciach, ktoré ale nepredávajú pokrmy rýchleho občerstvenia pripravované na mieste s priamym konzumom, t.j. predávajú len doplnkový potravinový tovar neboli zariadenia osobnej hygieny pre konzumentov. K dispozícii sú len zariadenia na osobnú hygienu pre pracovníkov čerpacích staníc.

Na čerpacej stanici v územnom obvode RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou bolo zistené, že je zabezpečené jedno spoločné zariadenie pre mužov a ženy, chýba predsieň (vstup do WC je zvonku), do umývadla tiekla iba studená voda z vlastného vodného zdroja, steny boli špinavé, popraskané, miestami plesnivé. Na odstránenie zistených nedostatkov bol vydaný pokyn RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou.

RÚVZ so sídlom v Trnave zistil na čerpacej stanici v Hlohovci, že nie je zabezpečený prívod teplej vody do kuchynky určenej na prípravu pokrmov rýchleho občerstvenia z dôvodu poruchy kotla. Na čerpacej stanici na diaľnici D1 bolo zistené skladovanie potravín po dátume spotreby a zamrazovanie potravín dodaných v chladenom stave. Na čerpacej stanici v Trnave bolo zistené nefunkčné umývadlo v kuchynke určenej na prípravu pokrmov rýchleho občerstvenia.

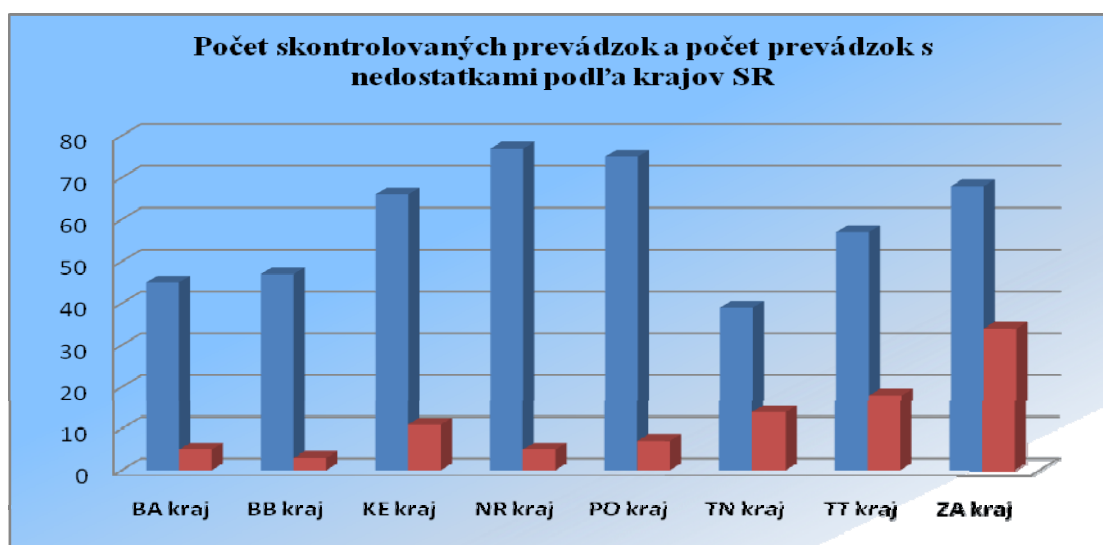
Na čerpacej stanici v Rožňave sa podávali teplé nápoje aj v stolovom riade (šálky a podšálky, lyžičky), na umývanie ktorého neboli zabezpečené hygienicky vyhovujúce podmienky. Prevádzkovateľ okamžite prijal opatrenia na odstránenie nedostatku v predmetnej prevádzke a podávanie kávy v stolovom riade okamžite ukončil.

V prípade **53 čerpacích staníc** (čo predstavuje 54,6 %) boli pri kontrolách zistené iné hygienické nedostatky, konkrétne:

- skladovanie spotrebiteľsky balených nápojov priamo na podlahe, skladovanie potravinárskeho tovaru aj v šatni pre zamestnancov;
- uchovávanie mrazených rýb v mrazničke, hoci sa v prevádzke žiadne pokrmy z rýb nepripravovali;
- umiestnenie chladničky na lahôdkarské výrobky na manipulačnej chodbe, chladničky na rozmrazovanie polotovarov, chladiace a mraziace zariadenia na skladovanie potravín a polotovarov slúžiacich na prípravu pokrmov rýchleho občerstvenia umiestnené v šatni pre zamestnancov;
- lahôdkarské výrobky uložené v chladiacej vitríne bez chladenia;

- v chladiacích a mraziacich zariadeniach chýbali kontrolné teplomery;
- zamrazovanie potravín dodaných do prevádzky v chladenom stave (knedľa);
- skladovanie tam nepatriacich vecí v sklade potravín;
- nezabezpečenie tečúcej teplej vody pri umývacom zariadení v zápultí; nefunkčné umývadlo v kuchynke určenej na prípravu pokrmov rýchleho občerstvenia, nezabezpečený prívod studenej a teplej pitnej vody ku kombinovanej výlevke a umývadlu, taktiež nezabezpečené napojenie na kanalizáciu;
- chýbajúce tekuté mydlo a jednorazové utierky pri umývadle pre zamestnancov - zistené v 4 prevádzkach;
- zistenie uchovávaní potravín slúžiacich k príprave pokrmov rýchleho občerstvenia s uplynutým dátumom spotreby a pokrmov rýchleho občerstvenia, k príprave ktorých boli použité uvedené suroviny s uplynutým dátumom spotreby; nezabezpečenie oddeleného uchovávaní potravín po uplynutí dátumu ich spotreby od ostatných potravín;
- nekompletné označovanie nebalených pokrmov (napr. muffíny, croassanty, obložené pekárské výrobky, cukrárske výrobky a pokrmy rýchleho občerstvenia);
- nezabezpečenie ochrany pekárskych výrobkov pred kontamináciou;
- porušenie zásad osobnej hygieny zamestnanca pri príprave obložených pekárskych výrobkov;
- zistená príprava pokrmov z čerstvých slepačích vajec bez vytvorenia podmienok;
- nekompletné vedenie evidencie vyplývajúcej zo zásad správnej výrobnéj praxe (nepravidelné evidovanie teplôt v chladiacich a mraziacich zariadeniach, neevidovanie počtu a druhov vyrobených bagiet, rozmrazovaných cukrárskych výrobkov, čím nebolo možné preukázať dodržiavanie dátumu spotreby po príprave, resp. rozmrazení);
- zmeny v prevádzkovaní 1 prevádzky a rozšírenie činnosti o výrobu potravín (dopekanie mrazených pekárskych polotovarov) v 1 prevádzke bez povolenia orgánu verejného zdravotníctva;
- opotrebované a znečistené maľovky na stenách - zistené v 7 prevádzkach (zariadenia na osobnú hygienu, zázemie prevádzky, zariadenia na osobnú hygienu pre ženy, kuchyňa, sklady), znečistené chladiace a mraziace zariadenia, znečistené WC pre návštevníkov, hrubo poškodená podlaha (ťažko čistiteľná a ťažko dezinfikovateľná) v predajnom priestore v 1 prevádzke.

Graf č. 3

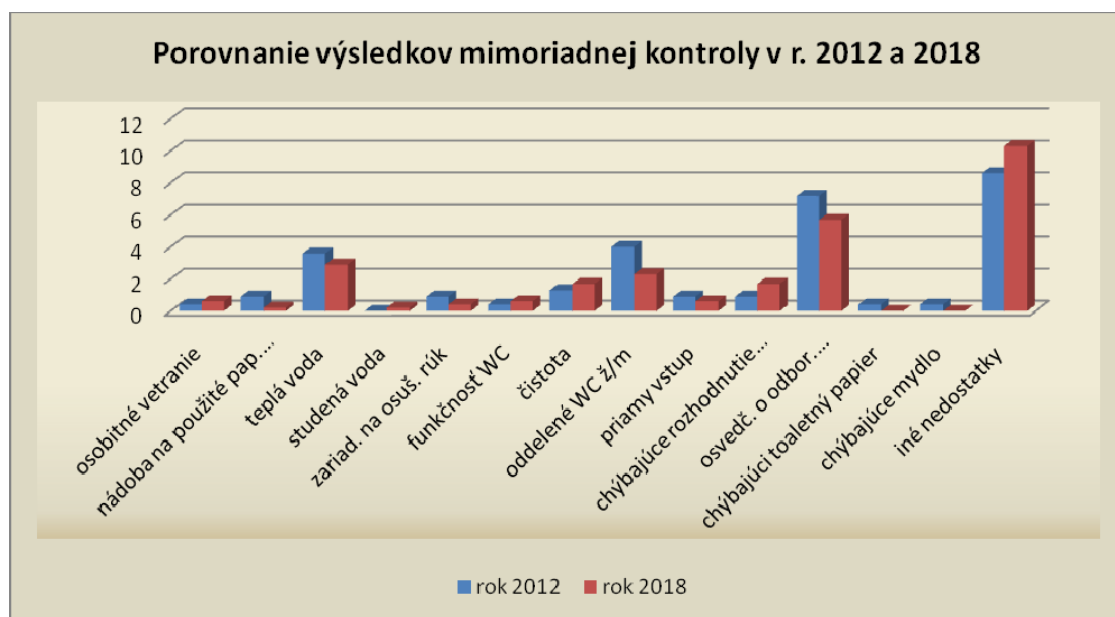
Uložených bolo spolu **59 blokových pokút s celkovou sumou 5 576,- €** (najmä za nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami) a doručených bolo **11 oznámení o začatí správneho konania** vo veci uloženia pokuty. Správne konanie vo veci uloženia pokuty vo výške 1 000 eur bolo začaté voči prevádzke čerpacej stanice predávajúcej bagety s nevyznačenými alergénmi.

Záver:

Obdobná mimoriadna kontrola čerpacích staníc, v ktorých sa predávajú pokrmy a jedlá, ktoré sa pripravujú alebo podávajú na konzum na mieste ich predaja priamo spotrebiteľovi sa uskutočnila v roku 2012, vtedy sa zistili nedostatky v 17,6 % prevádzok. Najčastejšie zisteným nedostatkom pri kontrolách v roku 2012 bolo nepredloženie osvedčenia o odbornej spôsobilosti zamestnancov pre výkon a manipuláciu s potravinami a pokrmami, nezabezpečenie oddelených záchodov pre mužov a pre ženy a nezabezpečenie tečúcej teplej vody s teplotou najmenej 45°C v predsieni zariadenia na osobnú hygienu.

Na základe výsledkov vykonaných kontrol v roku 2018 možno skonštatovať, že pri kontrolách bolo zistené zlepšenie hygienických podmienok týkajúcich sa zariadení pre osobnú hygienu stravníkov v zariadeniach osobnej hygieny na čerpacích staniciach pohonných hmôt, ale zvýšil sa počet iných zistených nedostatkov.

Graf č. 4

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky